

«Ας ανθίσουν εκατό λουλούδια»

«ΝΤέφι» έκανε μπαμ!

Β' Μέρος

σιανούς φαλαγγίτες. Και ήταν ακόμα η εποχή που οι ειρηνιστές Εβραίοι μπορούσαν να κινητοποιούσαν εκατοντάδες χιλιάδες διαδηλωτές στο Τελ Αβίβ εναντίον των πολεμοχαρών ηγετών του Ισραήλ. Εμείς, γαλουχημένοι με τα επαναστατικά κινήματα του Τρίτου Κόσμου, αλλά και τις εξεγέρσεις του αντιπολεμικού κινήματος, της Πολιτιστικής Επανάστασης, του Γαλλικού Μάη, της Άνοιξης της Πράγας και του Πολυτεχνείου, είχαμε υποστεί την ψυχρολουσία της μεταπολίτευσης, που η δυναμική των αριστερών σχημάτων δεν μπόρεσε να συνδεθεί με τη δυναμική της κοινωνίας. Είχαμε, όμως, το ατού ότι δεν είχαμε ποτέ υποτιμηθεί ή αποσυρθεί από τα ρεύματα που δημιουργούσε ο συνδυασμός πολιτικής και πολιτισμού. Έτσι, όταν τα καθαρά πολιτικά μορφώματα εξάντλησαν τα όρια ζωής τους, εμείς συνεχίσαμε απτόητοι την πολιτική μας δράση στα πεδία του πολιτισμού.

Συλλογικότητα και πλουραλισμός

Το στίγμα που είχε το «ντέφι» ήταν τολμηρό και σαφές. Δεν είχαμε ταμπού και θέλαμε να αναδείξουμε ό,τι καλύτερο ξεχώριζε, καθώς και ό,τι άλλο σηματοδοτούσε τον «περιβάλλοντα χώρο» που κινούμασταν, ζούσαμε και αντλούσαμε υλικό για επεξεργασία και αναψυχή. Και, βέβαια, ταυτόχρονα, θέλαμε να διατυπώσουμε το δικό μας λόγο μέσα από

ένα συλλογικό βήμα, γιατί σε ατομικό επίπεδο από κανέναν δεν έλειπε η προσωπική έκφραση. Άλλος έπαιζε μουσική, άλλος ζωγράφιζε, άλλος έγραφε βιβλία, άλλος έκανε ταινίες, άλλος μιλούσε στο ραδιόφωνο κ.ο.κ. Τα τραγούδια έχουν αυτοτελή αξία, αλλά είναι και αναπόσπαστα μέρη ενός πολύ πιο σύνθετου περιβάλλοντος, έχουν ρίζες βαθύτερες, απεικονίζουν εποχές, βιώματα και καταστάσεις επίκαιρες και εμπειρικές, έχουν μικροστοιχεία από το μέλλον, ίχνη που μπορεί να εντοπίσει ένας ψιλιασμένος ακροατής.

Με αυτή την αντίληψη, για να μην εκλαμβάνει ο αναγνώστης το ελληνικό τραγούδι ούτε ως μοναδικό στον κόσμο ούτε ως κάτι που είναι ανεπηρέαστο από τα κοινωνικά φαινόμενα και τις άλλες μορφές τέχνης μέσα κι έξω από την ελληνική επικράτεια, η πλατφόρμα μας ήταν πολύ ανοιχτή. Για παράδειγμα, ο Νίκος Παπάζογλου όταν εντόπισε ένα ενδιαφέρον κείμενο για τον Φρανκ Ζάππα, το μετέφρασε και μας το έστειλε για δημοσίευση. Πίσω από κάθε κείμενο υπήρχε φανερή ή κρυμμένη μια ταυτότητα αντιλήψεων.

Δημοσιεύσαμε πρωτότυπες συνεντεύξεις με τον λυράρη Κώστα Μουντάκη, τον κλαρινίστα Βάιο Μαλλιάρα, τον ντεφιτζή Μάνθο Χαλκιά Σταυρόπουλο, τον στιχουργό Βασίλη Παπαδόπουλο, τον μπουζουξή Θύμιο Στουραϊτή, τον στιχουργό Χρήστο Κολοκοτρώνη, τον ιδρυτή του συγκροτήματος «Βόσπορος» Νικηφόρο Μεταξά από την Κωνσταντινούπολη, τον Ιρλανδό μουσικό Ross Daly από την Κρήτη, τον μουσικό των Καφέ Αμάν Αμέρικα Jim Kargas, τον εκδότη Σταύρο Πετσόπουλο («Άγρα»), τους συγγραφείς Βασίλη Βασιλικό, Θωμά Κοροβίνη και Γιώργη Παπάζογλου, την αθλήτρια Σοφία Σακοράφα, τον μουσικολόγο Μάρκο Δραγούμη (Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών), τον ιστορικό Λεωνίδα Εμπειρίκο, τον Ιταλό πολιτικό Μάρκο Πανέλλα, τον συλλέκτη δίσκων Jim Pallis, τους ιστορικούς Νίκο Ψυ-

ρούκη, Βασίλη Σφυρόερα και Βασίλη Παναγιωτόπουλο, τον Τζίμη Πανούση, τη Γλυκερία, την Ελένη Τσαλιγοπούλου, αλλά και με τους τζαζίστες Archie Shepp και Elvin Jones, τον μπλουζίστα John Hammond, τους αφρικανούς μουσικούς Ray Lema, King Sunny Ade και Hugh Masekela, τον Ισπανό κιθαρίστα του φλαμένκο Serranito κ.ά.

Τα σχόλια και τα άρθρα του Άκη Πάνου, του Τάσου Φαληρέα και του Μανώλη Ρασούλη άνοιξαν μεγάλες συζητήσεις και αντιπαραθέσεις που συνεχίζονται μέχρι σήμερα.

Η χούντα είχε τραυματίσει βαριά την αντίληψή μας για το δημοτικό τραγούδι και οι αστικές προλήψεις είχαν ρίξει στο πυρ το εξώτερο τα λαϊκά τραγούδια της Ομόνοιας. Εμείς δεν αφήσαμε πανηγύρι για πανηγύρι και μπουζουξίδικο για μπουζουξίδικο εντός και εκτός της περιφέρειας πρωτεύουσας. Και μέσα από τις τρύπες βγάζαμε λαγούς.

Κάναμε πολυσέλιδα αφιερώματα για τον Μάρκο Βαμβακάρη και την Χαρούλα Αλεξίου, για τη μουσική και την κουλτούρα της Μικράς Ασίας, για τις διεθνείς εκδηλώσεις στο νησί της Χάλκης, για τους οργανοποιούς και τις κιθάρες, για το ελληνικό τραγούδι στη Φινλανδία και το Ισραήλ, αλλά και για τη δισκογραφία του ελληνικού ροκ και για το τι παίζεται και τι θάβεται από το κρατικό ραδιόφωνο. Συν άρθρα για τους Lucio Dalla, James Brown, Van Morrison, Def Jam κ.ά. και μεταφράσεις εναλλακτικών κειμένων για τους Jack Kerouac, Art Pepper, Bob Marley, Sid Vicious, John Belushi κ.ά.

Από την αναψηλάφηση της Ιστορίας του 1821 και του 1922 καταλήγαμε στην τρέχουσα επικαιρότητα και από τις τοπικές σκηνές στις μουσικές του κόσμου. Αιχμηρά σχόλια, αναλυτική δισκοπαρουσίαση και σελίδες ζωηρής αλληλογραφίας συμπλήρωναν την πολύμορφη ύλη κάθε τεύχους, με σοβαρότητα, αλλά και χιούμορ με κορυφαία τα σατιρικά κόμικς του αείμνηστου Γιάννη Καλαϊτζή.

Εν ολίγοις, μια εναλλακτική επισκόπηση και μια ανοιχτή παρέμβαση μιας μεγάλης παρέας ήταν το «ντέφι»...

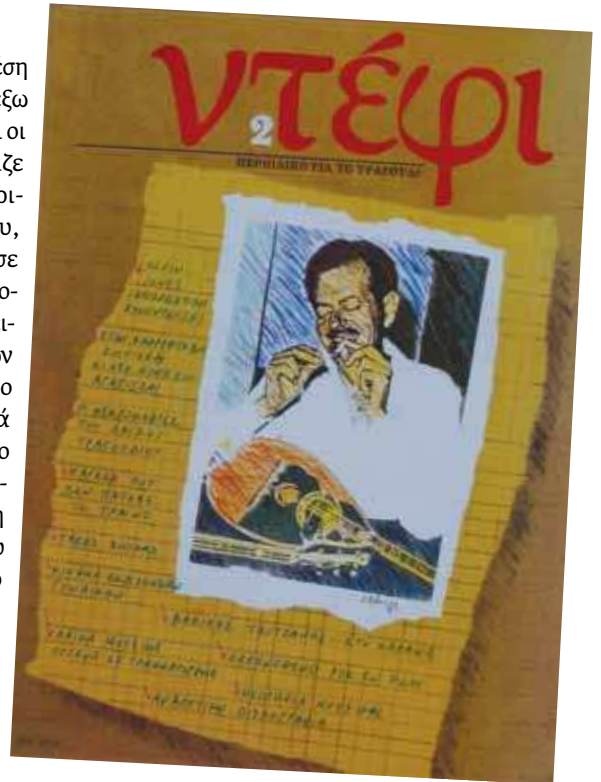
Επ' ώμου...

Στο ξεκίνημα της δεκαετίας 1980, υπήρχε μόνο το κρατικό ραδιόφωνο που

είχε επιλεκτική σχέση με ό,τι συνέβαινε έξω στην κοινωνία. Και οι μουσικές που έπαιζε ήταν πολύ φιλτραρισμένες. Εξάλλου, ακόμα λειτουργούσε ανομολόγητα η λογοκρισία και ο αποκλεισμός των τραγουδιών με βάση όχι μόνο το στίχο τους, αλλά και το ύφος και το είδος τους. Μάλιστα, η κατάργηση των εκπομπών που προσφέρονταν από τις εταιρίες δίσκων, άφησε εκτός ραδιοφώνου ένα πολύ μεγάλο μέρος του δημοφιλούς ρεπερτορίου.

Η προβολή των πολιτιστικών εκδηλώσεων, δράσεων και εκδόσεων, γινόταν αποκλειστικά μέσα από τις εφημερίδες και τα περιοδικά, τα οποία είχαν αθροιστικά μεγάλη κυκλοφορία και αποτελούσαν σχεδόν το μοναδικό μέσο για την ενημέρωση του κόσμου. Όταν, όμως, βγάλαμε το «ντέφι», την άνοιξη του 1982, είτε για λόγους επαγγελματικού ανταγωνισμού είτε γιατί δεν μας γούσταραν σαν άποψη και θέση, δεν πρόβαλαν καθόλου το εγχείρημά μας. Με εξαίρεση την «Ελευθεροτυπία», οι περισσότεροι αρχισυντάκτες και συντάκτες των πολιτιστικών σελίδων μάς αγνόησαν επιδεικτικά και ορισμένοι, οι ισχυρότεροι, περίμεναν την ευκαιρία για να μας βγάλουν τα μάτια, όπως φάνηκε στη συνέχεια.

Το ξέραμε από την αρχή ότι έπρεπε να παλέψουμε με τις δικές μας δυνάμεις, οι οποίες δεν ήταν αμελητέες. Είχαμε μια φοβερή φόρα που τίποτα δεν μπορούσε να την ανακόψει. Τυπώσαμε μεγάλο τίραζ και δώσαμε το περιοδικό στο πρακτορείο για διανομή σε όλη την Ελλάδα. Και δεν μείναμε σ' αυτό. Παράλληλα, μόνοι μας, συνεργάτες και υποστηρικτές, κάναμε διανομή ενός όχι μικρού αριθμού αντιτύπων σε βιβλιοπωλεία, δισκάδικα και σε επιλεγμένα περίπτερα, σε κεντρικά σημεία, προσφέροντας ποσοστό μεγαλύτερο απ' αυτό που έδινε το πρακτορείο Τύπου που κρατούσε τη μερίδα του λέοντος. Για παράδειγμα, ένα περίπτερο στην Κάνιγγος έδινε πάνω από διακόσια αντίτυπα. Πολύ καλές ήταν οι κυκλοφορίες και στα καλά βιβλιοπωλεία, όπως ο «Ιανός»

στη Θεσσαλονίκη.

Αντίστοιχα στέκια είχαμε σε αρκετές πόλεις. Βέβαια, αυτό σήμαινε πολύ τρέξιμο και χαμαλίκι, αλλά χάρη στον ενθουσιασμό των φίλων μας ανταποκριθήκαμε γρήγορα στα νέα καθήκοντα. Πέρα, όμως, από τις προσπάθειές μας, το περιοδικό έπιασε γιατί ήταν η ώρα του, υπήρχε η ανάγκη του και ακρούσε το κρέμασμα στα περίπτερα και η έκθεσή του πάνω στους πάγκους των βιβλιοπωλείων για να προσελκύσει και να αποκτήσει αναγνώστες. Ήταν πολλοί οι άνθρωποι σαν κι εμάς σε όλη την Ελλάδα που ένιωθαν να τους εκφράζει και να τους ικανοποιεί η «γραμμή» και η ύλη μας. Γιατί πώς αλλιώς να εξηγήσει κανείς την απήχηση ενός νέου περιοδικού που κυκλοφορεί χωρίς διαφήμιση με τη φωτογραφία –σε μαύρο φόντο– ενός άγνωστου δημοτικού συγκροτήματος στο πρώτο του εξώφυλλο.

Αλλά δεν αρκεστήκαμε σ' αυτό. Γράφαμε για τραγούδια και χορούς, αλλά χωρίς ήχο, χωρίς αληθινά όργανα, χωρίς ζωντανή μουσική, χωρίς ανθρώπους σε κίνηση –παίχτες και αποδέχτες, το εγχείρημα ήταν ανολοκλήρωτο. Κι εμείς ήμασταν άνθρωποι της δράσης, του «ζωντανού», απολαμβάναμε τη μουσική εκεί που παιζόταν και αυτό κυρίως αναδεικνύαμε μέσα από τα γραπτά μας. Γι' αυτό, το επόμενο βήμα, δηλαδή το μεγάλο μας ραντεβού στο θέατρο του Λυκαβηττού, με φωνές και όργανα, και πολλές χιλιάδες φίλες και φίλους, δεν άργησε καθόλου...

(συνεχίζεται)

Στέλιος Ελληνιάδης

